

REPORTAGE Muziek slaat de maat op Gala Wetenschap 2021

Op expeditie met Spinvis

De Nederlandse wetenschap vierde in een volgepakte Amsterdamse Stadsschouwburg zijn jaarlijkse feestje: het Gala van de Wetenschap. Natuurkundige Robbert Dijkgraaf reikte de prijs uit voor het beste wetenschappelijke essay.

Organisator Jim Jansen van het wetenschapsblad *New Scientist* brak met de gewoonte om een wetenschapper als curator van het Gala te benoemen, en schoot daarmee in de roos. Zijn keuze voor multi-instrumentalist Erik de Jong van Spinvis leverde een wonderlijke reis op door een land van verbeelding waar wetenschap en muziek in elkaar overvloeiden.

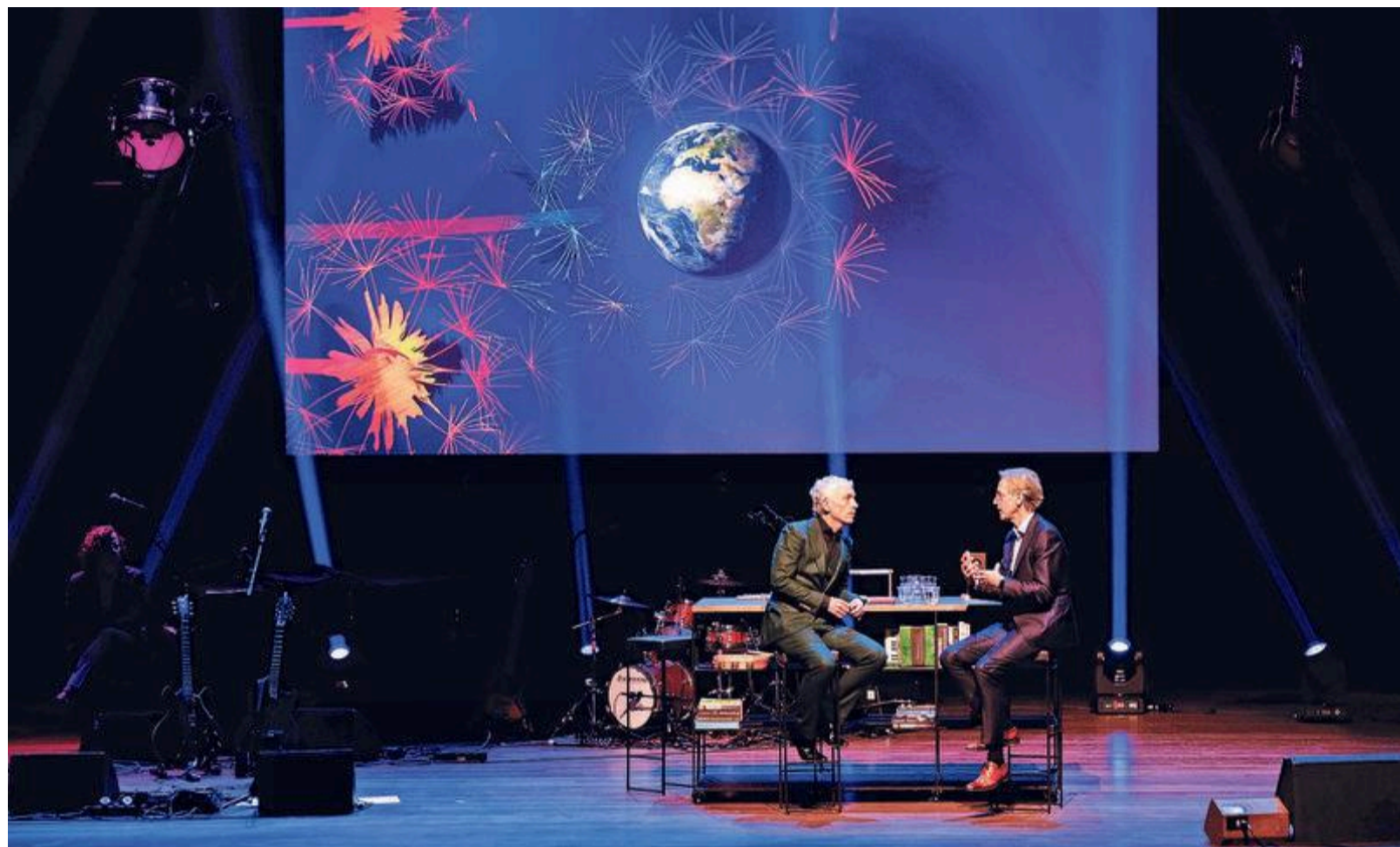
Het thema van de avond - gezond verstand - werd gelijk in het openingsnummer van Spinvis de zaal in gedenderd. Terwijl Jansen met een stokoud tennistracket (Donnay Borg) over het podium liep, speelde Spinvis 'De dag dat Richard Krajicek Wimbledon won'.

Vaccin

Het wetenschappelijk verstand moet tegenwoordig tegen stevige maatschappelijke wind in fietsen. Klimaatwaarschuwingen worden al vijftig jaar genegeerd en een in recordtijd ontwikkeld vaccin tegen een dodelijk virus wordt door menigeen gewantrouwd. Maar van die tegenwind was in de Stadsschouwburg niets te merken. Hoogleraar psychiatrie Iris Sommer zette de boel op scherp met haar verhandeling over testosteron dat mannen voorziet van een dosis lef en een hoger salaris omdat ze zich beter verkopen dan de bescheidener vrouwen: 'Dicht nu eindelijk eens die loonkloof en zorg voor gratis kinderopvang', riep ze. Misschien vangt de formerende Rutte het nog eens op.

Daarna was het de beurt aan de muziek en het zou niet meer ophouden. Henkjan Honing, hoogleraar muziekcognitie, trakteerde de zaal op een geweldige performance van kaketo Snowball, die headbangend de maat van de muziek volgt. Robbert Dijkgraaf vertelde in een onderonsje met Erik de Jong dat de maatschappij weliswaar kritisch is, maar dat de natuur toch de grootste criticaster is van de wetenschapper. „Als je theorie niet klopt, mislukken de proeven en is alles voor niks geweest.” Spinvis (piano) en Dijkgraaf (dwarsfluit) sloegen aan het jammen, eerst eenvoudig, maar Spinvis' spel werd alras jazzy. Dijkgraaf haperde even maar antwoordde het uitdagende getingeltangel met een een melodie die elke slang zou bezweren.

Spinvis en zijn sidekick Jan Teertstra zetten vervolgens het winnende essay van Joey Tol, over gezond verstand, op muziek: 'Niets is wat het lijkt' swingde de pan uit. Vaste klant op het Gala,

Robbert Dijkgraaf (r) in gesprek met Erik de Jong van Spinvis.

FOTO BOB BRONSHOFF/NEW SCIENTIST

politicoloog Jean Tillie onderstreepte nog maar eens het belang van het hbo in de wetenschap met zijn band The Tillie Experience. Met een daverende gangsta-rap: 'Experiment or Experience?' zetten ze de zaal op stelten. Wie kon daar nog overheen?

Kwantumcomputer

Het antwoord kwam snel, van quantuminformaticus Harry Buhrman, die de zaal eerst boeide met zijn verhaal over die wonderlijke kwantumcomputer en vervolgens zijn viool tevoorschijn haalde ('Mijn vrouw zei nog: 'Doe dat nou niet'). Samen met Spinvis begon hij aan een rockballad waarin werd verwezen naar een Buhrman die onder de pijnstillers zit (vanwege een wortelkanaalbehandeling), waar Spinvis weer op dichtte: 'Ik zie dan wel wat wazig, maar weet wel wat ik zeg!'

Het muziekevenement was compleet toen Marc Swerts, hoogleraar non-verbale communicatie, het podium betrad en met zijn saxofoon a la Charlie Parker het publiek omverblies. Dat hij daarna ook nog komiek bleek te zijn ('Ik ben naast saxofonist ook Belg') was mooi meegenomen. Aan het slot ging het dak eraf toen zowel Spinvis, de quantumviool, de Tillie-experience en de Swertsax onbedaarlijk begonnen te rocken en Spinvis weer een lied zong dat zo goed past op de wetenschap: „Reis ver, duik diep, denk na, en kom terug!”

Na afloop geen afterparty vanwege het vermaledijde virus, maar voor het publiek kon de avond niet meer stuk. De vriendinnen Suzan en Claudine wisten zeker, wie de meeste indruk had gemaakt: 'Spinvis!'

Peter de Jong

Hoogleraar Harry Buhrman: 'Soms moet je eerst creatief ronddolen'

Harry Buhrman, hoogleraar informatica houdt zich bezig met het programmeren van de kwantumcomputer. Geen eenvoudige business. Hoe denkt een wetenschapper als Buhrman na, hoe creëert hij een oplossing voor de ingewikkelde problemen die op hem afkomen?

„Soms moet je wat creatief ronddolen, een beetje fantaseren hoe de dingen in elkaar zitten. Totdat je iets gevonden hebt, dan is het

tijd voor het gezonde verstand, om te kijken of het klopt. Heel vaak klopt er dan niks van. Soms wel, en dan heb je iets nieuws bedacht.

Doet u nog iets speciaals om tot die ene ingeving te komen?

„Ik wou dat ik wist hoe het werkt, het is ongrijpbaar. Soms gebeurt het in je droom, dat je de volgende dag wakker wordt en de oplossing weet. Je hebt er rust voor nodig. Als je de hele tijd aan

het jakkeren bent, komt het niet. Een wandeling is ook goed voor het denkproces. Als ik echt een lekker probleem beet heb, dan haal ik het voor het slapen gaan in mijn hoofd en probeer dan iets nieuws te bedenken. Meestal val ik dan in slaap en gebeurt er helemaal niets. Soms word ik in de nacht wakker met een idee en schrijf ik dat op. Dan kan ik alleen niet meer in slaap komen, maar dat heb ik er voor over.”

Hoogleraar informatica Harry Buhrman (r) waagt zich aan de viool.

FOTO BOB BRONSHOFF/NEW SCIENTIST